

I R O D A L O M.

A levél, sürgöny és telefon útján keletkezett szerződés által való bizonyítás.

(Befejezés.)

III. FEJEZET.

A levelezés fölvétele a perbeli bizonyítékok közé.

(Dr. B. P.) 56. Ha valamely perben a felek egyike a levelezésből óhajt bizonyítékot meríteni, a következő két eset foroghat fenn: vagy azokkal a levelekkel akar bizonyítani, a melyeket az ellenfél irt, és a melyek a bizonyító birtokában vannak vagy azoknak a leveleknek felmutatását kívánja a bizonyító, a melyeket ő küldött az ellenfélnek. Az első esetben azt tartozik bizonyítani, hogy joga van a levelet a törvényszéknek bemutatni, azután pedig, hogy ez az irás valóságban attól a személytől származik, a kinek a bizonyító azt tulajdonítja. A fent mondott második esetben, e két előző körülmény bizonyítása nem szükséges, hanem itt az a kérdés, hogy mikép tudja a szerző bizonyítani, hogy a levelet valóságban elküldötte, és mikép tudja ellenfelét arra kényszeríteni, hogy a levelet a per bizonyítékául bemutassa.

*I. rész. A levelezésnek a perbeli bizonyítékok közé való felvételének föltételei.**1. §. Milyen levelek mutathatók be a bíróság előtt.*

57. A levél jogi jelentősége két körülménytől függ: először, hogy az, a ki a levelet használni akarja, birjon a levél fölött való korlátlan rendelkezési joggal, és másodsor, hogy nyilvánossá tételét közrend ellen való kihágás büntette ne akadályozza.

58. Az első föltételre nézve az a kérdés, hogy kit illet a levél tulajdonjoga? Sokféle és nagyon is eltérők-e kérdés körül a nézetek. Az újabbkori jogászok, és a törvényszékek azt a nézetet vallják, hogy abban a pillanatban, a melyben a levél a címzettnek elküldetett, a levél a címzett tulajdonát képezi. Ez a nézet a mellett, hogy éles elméjű jogászok nagy alaposággal okolták meg, még történelmi alappal is bír, és megfelel a tulajdonjog kívánalmának, és támogatja a keresk. törv. 8. cikkelyének 2-ik bekezdését.

És a mondott szabály alól csak egyetlenegy esetben van kivétel: ha kitünik, hogy a levelező felek vagy azt nyilatkoztatták ki, hogy

a címzettnek küldött levél az elküldő, és a címzett közös tulajdonát képezze vagy azt, hogy a küldő a tulajdonjogot kizárólag magának tartja.

59. Ha a levél a címzett tulajdona, természetesen hogy joga van azt használni (polg. törv. 544). Következésképen felhasználhatja azt a törvény előtt akár a maga, akár egy harmadik érdekében.

60. A közrendnek érdekében áll, hogy bizalmas jellegű levelek ne vitessenek a bíróságok elé.

61. Annak meghatározása, hogy a levél bizalmas jellegű-e, vagy nem, a bíróságok feladata. Irányt adó szabályul szolgál itt az a felfogás, hogy valamelyes szerződés megkötéséről szóló levelet nem lehet bizalmasnak nyilvánítani. Ugyanez a nézet uralkodik a kereskedelmi levelekről. A törvény feljogosítja a bíróságokat, hogy a kapott levelek felmutatását kívánhassák.

62. A levelek bizalmasági jellegét illetőleg sokan azt állították, hogy a címzett kivételével a levél mindenki másra bizalmas jellegű; következésképen, ha nem a címzett, hanem valaki harmadik az, a ki azt a törvény előtt be akarja mutatni, az elküldő azt hathatósan ellemezheti. Ha azonban a jogi szakvélemény és a jogi írók legnagyobb része elfogadván azt az álláspontot, hogy bár valóságban minden harmadik személynek címzett levél bizalmas, mégis lehet a leveleket törvényszék előtt való bizonyításra felhasználni, ha kivüláglig, hogy a szerző nem akart abban határozott titkot közölni. A mondott nézetnek visszasságait oldja meg Massé M. midőn állítja hogy tulajdonképen nem az a büntetésre való, a ki a vele önkényesen közölt levél tartalmát hasznára fordítja, hanem az, a ki rosszhiszeműségét egy olyan titokkal iparkodik takargatni, a minőt senkisésem bizott rá.

63. A mondottakból kivüláglig, hogy az, a kinek joga van a levéllel rendelkezni, az ezt a jogát át is adhatja, tetszés szerint másnak; és ebből kifolyólag, nem használhatja bizonyításul a levél tartalmát az, a ki azt jogtalanul elsajátította. Ellenben, ha a címzett beleegyezését adja. Ilyen értelemben ítelt a bodeauxi törvényszék is 1867. június 3-án.

64. Annak tehát, a ki a levelet használni akarja, csak a címzett beleegyezésére van szüksége.

65. A címzett beleegyezése nem elegendő, ha a levél természeténél fogva bizalmas jellegű, vagy ha a levelező felek nyíltan vagy hallgata-

gon abban egyeztek meg, hogy leveleikre közös megegyezésük nélkül nem lehet hivatkozni. Meg kell itt említeni azt, hogy nem áll mindenkoron a szerzőnek jogában megengedni a levél bizalmas jellegét. A limogesi törvényszéknek volt alkalmá egy ilyen pörben ítélni; valamely társaságnak aligazgatója ugyanis levelet irt az igazgatónak a következő ajánlat kíséretében: «mindezt a legnagyobb bizalommal kizárólagosan Önnek; fontos, hogy más senki ne sejtse azokat a veszteségeket, a melyek bennünket értek.» A törvényszék azon az alapon ítélte, hogy a levél kizárólagosan a társaság ügyeit érdekelvén joggal megillette magát a társaságot, hogy az író állásában erre az írásra nem lehet a bizalmasági jelleget rásütni, és így minden társasági tag használhatja azt abban a mértékben, a minőben a társaságnál érdekelve van.

66. Ha egy levél, valamelyes ügyletre vonatkozó részletek mellett még részben bizalmas jellegű is, semmimem állhatja útját annak, hogy a levél ketté bontassék. A törvényszéknek csupán csak a felett kell döntenie, hogy a különféle nyilatkozatok között, melyek azok, a melyek a törvényszék elé kerülhetnek, a pörbe fölvehetők, és melyek azok, a melyek szélesebb körben való ismertetésre nem alkalmasak. Ilyen osztályozási eljárást szoktak követni a családi levelek szövegében. Meg kell itt említeni, hogy valamely levélnek, a törvényszék számára, részben való elolvasására adott jogositvány, nem szünteti meg az egész levél bizalmasági jellegét.

2. §. A levél bizalmas vagy nem bizalmas jellegének bizonyítási eljárása.

67. Hogyan határoz egy bíróság valamely levélnek bizalmas vagy nem bizalmas jellege fölött, ha a felek ez iránt eltérő véleményen vannak? Fölöttébb nehéz, és megfontolásra méltó ez a kérdés. Mert a bíróság is csak akkor adhat feleletet a kérdésre, ha a levelet olvasta; eme eljárás folyamán pedig épen nem volna helyén való a levél természetének vizsgálatát a panaszos távollétében ejteni meg, a kinek a vizsgálat eredménye árthat, mert nem volna módjában harcolni a bíróság véleményére igen közvetetten gyakorolt befolyás ellen, bebizonyítani, a bizonyos körülmények okozta benyomások hamis voltát, vagy akár a szavak, akár a jelek elmásítása által eszközölt hamisságot. És nem nyilvános megsértése-e ezen eljárás a levél bizalmas jellegének, bár zárt ajtók mögött, de felek jelenlétében, a kik közül talán épen az, a ki ellen a levél idéztetik, nem is szerzője.

68. A jogszolgáltatás kétféle utat is keresett az imént jelzett dilemma kikerülésére: 1. A törvényszék zárt ajtók mögött, a felek távollétében,

olvassa a leveleket, ítélt azok fölött, és esetről esetre elrendeli vagy megtiltja azok felolvasását. 2. a törvényszék, a tanácssteremben szerez tudomást a levél tartalmáról, de a tanuk fel vannak jogosítva arra, hogy a törvényszéki irodában elhelyezett levelükről bármikor vehessenek másolatot.

69. Az a kérdés merült fel, hogy nincse mód valamely levél jellegének meghatározására a nélkül, hogy az törvényes vizsgálatnak vettesék alá? Én azt hiszem, hogy akadtam egyre: valahányszor a bizalmasság címén ellentétes nézet merülne föl valamelyes iratnak felolvashatása iránt, a törvényszék el fogja rendelni ez ügyszerű elhalasztását, a még egyik tagjának jeletése alapján, nincsen abban a helyzetben, hogy eme egy tagnak jeletése alapján a bizalmasságról véleményt alkosson; ilyen nem olvassa a levelet az egész törvényszék, és az ilyen meg-ejtett olvasás bizonyos passzusokra is szorítható, a míg a többiek titokban maradhatnak.

Az 1840. II. törvénycikk a védjegyek oltalmáról. Irta Dr. Neumann Ármin országgyűlési képviselő, egyetemi tanár. Ezen cím alatt általunk kivonatban közölt tanulmány legközelebb külön füzet alakjában fog a könyvpiacra megjelenni. A dolgozat méltán igényt tarthat a szakörök érdeklődésére, mert a védjegyek oltalmáról szóló törvényt először teszi nálunk tudományos fejtegetések tárgyává, és hivatottabb commentatorra alig akadhatott volna, minthogy szerző annak törvényhozási előkészítésében élénken résztvett. A munkát különben szerző nyomtatás alatt levő kereskedelemjogi commentárjának (II. kiadás) függelékét fogja képezni.

Traité theoretique et pratique de brevets d'invention et de la contrefaçon. Pouillet E. Páris. A találmányi szabadalmak- és a védjegyhamisításokat tárgyzó ezen nagyszabású munka most a harmadik, átdolgozott és bővített kiadásban jelent meg. A feldolgozott joganyag tekintetében ezen munka a francia jogirodalom legkiválóbb termékét képezi. Az első részben a találmány és szabadalom jogi természete, annak megszerzése és elvülése igen kimerítően vannak tárgyalva; a második rész az utánzást és hamisítást és az ezen tárgyra vonatkozó francia törvényhozást tárgyalja. Ezen munkát az érdeklődők figyelmébe annál is inkább ajánljuk, mert nálunk a jogirodalom ezen része egészen parlagon hever és a szabadalmi ügyek fölötti bíráskodás is oly primitív alapokon nyugszik, hogy annak törvényhozási rendezése a közforgalom sürgős követelményét képezi.

A postajog Magyarországon. Irta Dr Róth Pál. Folyóiratunkban ezen cím alatt megjelent tanulmány külön kiadásként jelent meg. Úgy a szak- mint a napilapok nagy elismeréssel nyilatkoztak ezen dolgozatról és hogy az nálunk hézagot pótol, bizonyítja az élénk kereslet, mely a füzet után mutatkozik.

A vallásszabadság kérdéséhez. Irta: dr. Horváth Ödön, dékántanár az eperjesi jogakadémian. E címen egy három ívnyi terjedelmű füzet jelent meg, melyben szerző teljes szabadelvűséggel tárgyalja az általános vallásszabadságnak s különösen az ország izraelita polgártársai vallásszabadságának a kérdését. — Az érdekes és csinos kiállítású munka szerzőnél Eperjesen 60 krért kapható.

Közgazdasági és Statisztikai Évkönyv ötödik (1891. évi) évfolyama. A Közgazdasági és Statisztikai Évkönyv, mely a magyar tudományos Akadémia nemzetgazdasági és statisztikai hivatal támogatása és kiváló szakírók közreműködése mellett *dr. Fekelfatussy József* és *dr. Vargha Gyula* szerkesztésében jelenik meg, rendszeresen feldolgozva feltünteti a hazai és külföldi közgazdasági, állami és társadalmi élet jelenlegi állapotát és tevékenységét. A főszóly Magyarországra van fektetve, de a hazai adatokat a nemzetközi adatok egész tömege egészíti ki. Közvetlenül az eredeti hivatalos forrásokból merített legújabb adatok alapján ismerteti a népességi és közegészségügyi viszonyokat, az őstermelés minden ágát, a bányászat, az ipart, a kereskedelmet és forgalmat, a közlekedést, a pénz- és hitelügyet, a közoktatásügyet, a társa-

dalom tevékenységét, az igazságügyet, a véderőt, az állami pénzügyet stb.

Az évkönyv bolti ára díszes vászonkötésben 3 frt 50 kr.

Budapesti Compass (Pénzügyintézetek és részvénytársaságok évkönyve.) E cím alatt új irodalmi vállalat indult meg a «Magyar Pénzügy» pénzügyintézeti, és közgazdaság szaklap kiadásában. Célja az érdekelt közöket az év pénzügyi eseményeiről tömören a tanulságok levonásával tájékoztatni, a pénzügyintézetekre vonatkozó adatok közlése által azok állapotáról kellően informálni.

A megjelent első kötet első része «Budapesti Compass» cím alatt közli a fővárosi összes bankok, hitelintézetek, szövetkezetek, és részvénytársaságok személyzeti adatait s 1890. évi mérlegeit. Második része szakközzeteket tartalmaz. A harmadik részben fontosabb idevágó törvények szakszerű magyarázatai találhatók; míg a negyedik rész «Budapesti Utmutató» címen előkelő fővárosi ipari, gyári, és kereskedői cégekkel ismerteti meg szakmák szerint csoportosítva. A könyv ára díszes vászonkötésben 2 frt. Megrendelhető a «Magyar Pénzügy» kiadóhivatalában (Budapest, Erzsébetkörút 21. sz.) és minden hazai könyvkereskedésnél.

Kereskedők évkönyve 1891-re. Szerkesztik Kormos Alfred és Kende Zsigmond. A könyv első része a gyakorlati kereskedelemnek szolgáló közleményeket — második része pedig a szaktörvényeken kívül a budapesti bankok, takarékpénztárak, biztosító intézetek és egyes jelentékenyebb fővárosi cégek jegyzékét tartalmazza.

